

רשומות

הצעות חוק

הכנסת

2 ביולי 2007

160

ט"ז בתמוז התשס"ז

נוסח מתוקן

עמוד

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 97) (תשלום גמלה בעד תקופה שקדמה להגשת התביעה - ביטוח זקנה ושאיירים), התשס"ז-2007	228
הצעת חוק חופש המידע (תיקון מס' 5) (חברות ממשלתיות), התשס"ז-2007	229
הצעת חוק הגבלת הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק (תיקון מס' 4) (החלה על מוצרים המשמשים לעישון טבק), התשס"ז-2007	230

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 97) (תשלום גמלה בעד תקופה שקדמה להגשת התביעה – ביטוח זקנה ושאיירים), התשס"ז-2007*

1. תיקון סעיף 296 בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 296(ב), אחרי "הוגשה התביעה כאמור" יבוא "ולגבי גמלה לפי הוראות פרק י"א – 24 חודשים", ובסופו יבוא "ולגבי מענק או גמלה כאמור לפי הוראות פרק י"א – אם טרם חלפו 24 חודשים".
2. תחילה ותחולה של חוק זה ב־1 בחודש שלאחר יום פרסומו, והוא יחול על מי שהגיש תביעה לגמלה או למענק לפי הוראות פרק י"א לחוק העיקרי ביום התחילה ואילך.

ד ב ר י ה ס ב ר

בהצעת החוק המתפרסמת בזה מוצע לקבוע הוראות מיוחדות לענין תביעה לפי פרק י"א לחוק, שענינו ביטוח זקנה וביטוח שאירים. בהתאם למוצע, אדם שהגיש תביעה לקצבת זקנה או לקצבת שאירים לאחר שחלפו 12 חודשים מהיום שבו היה זכאי לקבל קצבה לפי החוק, יהיה זכאי לקבל גמלה בעד תקופה של 24 חודשים שקדמו למועד הגשת התביעה, ולא בעד תקופה של 12 חודשים כפי המצב כיום. כמו כן, מוצע לקבוע כי אדם שהגיש תביעה למענק או לגמלה אחרת שאינה משתלמת בעד תקופה מסוימת יהיה זכאי לקבל את הגמלה אם טרם חלפו 24 חודשים מהחודש שבו נוצרו התנאים המזכים בגמלה, ולא אם טרם חלפו 18 חודשים כפי המצב כיום.

בשל מורכבות דיני הביטוח הלאומי, מבוטחים רבים אינם מודעים לזכותם לקבל גמלה או לאופן מימושו וזכויותיהם לפי החוק, ולכן הם אינם מגישים את תביעותיהם בתוך 12 חודשים מהיום שבו קמה זכאותם לגמלה. עקב כך, נשללות מהמבטחים הזכויות המגיעות להם, שנצברו במשך שנים רבות. לכן, ראוי לאפשר למבטחים ששילמו דמי ביטוח וצברו זכאות לגמלה, וכן לשאייריהם, לקבל גמלה בעד תקופה ממושכת יותר מוז הקבועה היום בחוק, אף אם הגישו תביעה לכך בחלוף 12 חודשים מהיום שבו נוצרה עילת התביעה.

עלות תקציבית

להערכת המוסד לביטוח לאומי, העלות התקציבית של הצעת חוק זו היא 44 מיליון שקלים חדשים לשנה.

הצעת חוק זו היא הצעת חוק תקציבית כהגדרתה בסעיף 3ג לחוק יסוד: משק המדינה.

חבר הכנסת יצחק לוי

סעיף 296 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן – החוק), קובע בסעיפים קטנים (א) ו-ר(ב) שבו כדלקמן:

"(א) כל תביעה לגמלת כסף תוגש למוסד תוך שנים עשר חודשים מהיום שבו נוצרה עילת התביעה.

(ב) הוגשה התביעה אחרי המועד האמור בסעיף קטן (א), וקבע המוסד כי התובע זכאי לגמלה בעד תקופה שקדמה להגשת התביעה, תשולם לו הגמלה שהוא זכאי לה, ובלבד שלא תשולם גמלה בעד תקופה העולה על 12 חודשים שקדמו בתכופ לפני החודש שבו הוגשה התביעה כאמור; היתה התביעה שהוגשה כאמור, למענק או לגמלה אחרת שאינה משתלמת בעד תקופה מסוימת, ישולמו המענק או הגמלה האמורים, בתנאי שבחודש שבו הוגשה התביעה למוסד טרם חלפו 18 חודשים מהחודש שבו נוצרו התנאים המזכים בגמלה."

בעבר, החוק לא הגביל את התקופה שקדמה למועד הגשת התביעה שבעדה תשולם גמלה. בהמשך תוקן הסעיף האמור, ונקבע בו שלא תשולם גמלה בעד תקופה העולה על 48 חודשים, שקדמו בתכופ לפני החודש שבו הוגשה התביעה (חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 19), התשנ"ח-1998; ס"ח התשנ"ח, עמ' 96). הסעיף כיום, כפי שתוקן במסגרת חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2003), התשס"ג-2002 (ס"ח התשס"ג, עמ' 150, בעמ' 178), קובע כי לא תשולם גמלה בעד תקופה העולה על 12 חודשים, שקדמו בתכופ לפני החודש שבו הוגשה התביעה. תיקונים אלו פגעו פגיעה חמורה בזכותם של המבוטחים למצות את זכויותיהם לפי החוק.

* הצעת חוק מס' 1179/17/9: הועברה לוועדה ביום כ"ז בטבת התשס"ז (17 בינואר 2007).

1 ס"ח התשנ"ה, עמ' 210; התשס"ז, עמ' 361.

הצעת חוק חופש המידע (תיקון מס' 5) (חברות ממשלתיות), התשס"ז-2007*

1. בחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998, בסעיף 2, בהגדרה "רשות ציבורית", בפסקה (9), במקום תיקון סעיף 2 "שקבע שר המשפטים, בהסכמת השרים כהגדרתם בחוק האמור" יבוא "למעט חברות שקבע שר המשפטים, בהסכמת השרים כהגדרתם בחוק האמור, ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת".
 2. תחילתו של חוק זה שנה מיום פרסומו.
- תחילה

דברי הסבר

חיוני לאזרחים, והעיכוב שנוצר בהחלת חוק חופש המידע על חברות ממשלתיות, על אף ניסיונות לעשות כן.

עוד מוצע לקבוע כי חוק חופש המידע לא יחול על חברות ממשלתיות ועל חברות בנות ממשלתיות שקבע שר המשפטים, בהסכמת השרים כמשמעותם בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 (היינו, שר האוצר והשר האחראי על ענייניה של החברה), ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת (להלן – הוועדה) (סעיף 1).

לבסוף, מוצע לקבוע שתחילתו של החוק המוצע שנה מיום פרסומו. זאת, כדי לאפשר לחברות הממשלתיות להיערך להחלת חוק חופש המידע עליהן מחד גיסא, וכדי לאפשר לשר המשפטים לקבוע חריגים לתחולת החוק מאידך גיסא (סעיף 2).

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תבחן הוועדה שוב את זהות הגורמים שיהיו מוסמכים לקבוע שחוק חופש המידע לא יחול על חברות מסוימות.

חבר הכנסת מיכאל איתן

סעיף 2 לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן – חוק חופש המידע), מגדיר מהי רשות ציבורית לענין תחולת חוק חופש המידע. בין היתר, נקבע כי רשות ציבורית היא "חברה ממשלתית וחברה-בת ממשלתית כהגדרתן בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975, שקבע שר המשפטים, בהסכמת השרים כהגדרתם בחוק האמור...". משמעות הדבר היא שהיום נדרשת פעולה יזומה לצורך החלת חוק חופש המידע על חברות ממשלתיות או על חברות בנות ממשלתיות. בהתאמה, חוק חופש המידע הוחל עד היום על כעשרים חברות ממשלתיות, וחברות נוספות כאמור נתונות בתהליך ארוך של בדיקה.

הצעת החוק המתפרסמת בזה באה להפוך את ברירת המחדל הקבועה היום, כדי שחוק חופש המידע יוחל על כל החברות הממשלתיות וחברות הבנות הממשלתיות, למעט אותן חברות שלגביהן ייקבע שחוק חופש המידע לא יחול עליהן. ביסוד הצעת החוק עומדים שלושה טעמים עיקריים: אופיין הציבורי של החברות הממשלתיות המוקמות לשם קידום מטרות ויעדים ציבוריים, העובדה שמרבית החברות הממשלתיות פועלות בשוק לא תחרותי ועוסקות במתן שירות

* הצעת חוק מס' 1077/17/פ; הועברה לוועדה ביום י"ז באדר התשס"ז (7 במרס 2007).

1 ס"ח התשנ"ח, עמ' 226; התשס"ה, עמ' 751.

הצעת חוק הגבלת הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק (תיקון מס' 4) (החלה על מוצרים המשמשים לעישון טבק), התשס"ז-2007

- תיקון סעיף 1
1. בחוק הגבלת הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק, התשמ"ג-1983¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1, אחרי ההגדרה "מוצרי טבק" יבוא:
- "מוצר המשמש לעישון טבק" – מוצר המשמש לעישון טבק, בכל צורה שהיא, לרבות נרגילה, מקטרת ונייר לגלגול סיגריות;
2. בסעיף 8א לחוק העיקרי –
- (1) בכותרת השוליים, אחרי "מכירה" יבוא "השכרה או השאלה";
- (2) בסעיף קטן (א), אחרי "מוצר טבק" יבוא "או מוצר המשמש לעישון טבק";
- (3) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
- "(א) לא ישכיר ולא ישאל אדם מוצר המשמש לעישון טבק לקטין";
- (4) בסעיף קטן (ב), אחרי "מוצר טבק" יבוא "או מוצר המשמש לעישון טבק";
- (5) בסעיף קטן (ג) –
- (א) אחרי "מוצרי טבק" יבוא "או מוכרים, משכירים או משאילים מוצרים המשמשים לעישון טבק";
- (ב) במקום "סעיפים קטנים (א) ו-(ב)" יבוא "סעיפים קטנים (א), (א1) ו-(ב)".
3. בסעיף 9(א) לחוק העיקרי, אחרי "טבק למקטרת" יבוא "או לנרגילה".
4. בסעיף 10(א1) לחוק העיקרי, אחרי "לקטין" יבוא "או המוכר, משכיר או משאל מוצר המשמש לעישון טבק לקטין".

דבריו הסבר

הציבור נוטה לחשוב שעישון נרגילה אינו מזיק לבריאות כעישון סיגריות (מסמך רקע של מרכז המידע והמחקר של הכנסת מיום ה' בשבט התשס"ד (28 בינואר 2004)).

בהצעת החוק המתפרסמת בזה מוצע להוסיף לחוק את ההגדרה "מוצר המשמש לעישון טבק", הכוללת, בין היתר, נרגילה ומקטרת (סעיף 1).

עוד מוצע לאסור את מכירתו של מוצר המשמש לעישון טבק לקטינים ואת השכרתו או השאלתו לקטינים, כדי לצמצם עד כמה שניתן את שימושם בו (סעיף 2).

מוצע להוסיף בסעיף 11 לחוק סנקציה פלילית על הפרת ההוראה המוצעת בדבר מכירה, השכרה או השאלה של מוצר המשמש לעישון טבק לקטינים (סעיף 4). כמו כן, מוצע להחיל את חובת האזהרה כאמור בסעיף 9 לחוק גם על מוצר המשמש לעישון טבק, ולא רק על מוצר טבק (סעיף 3).

עישון נרגילה הפך בשנים האחרונות להתנהגות שכיחה ומקובלת בקרב בני נוער בישראל, על אף האיסור הקבוע בחוק הגבלת הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק, התשמ"ג-1983 (להלן – החוק). של מכירת מוצרי טבק לקטינים, ובכלל זה טבק לנרגילה, במצב המשפטי כיום מכירת נרגילה או השכרתה לקטינים אינה אסורה, ואין כל חובת אזהרה בדבר הסכנות הבריאותיות שבעישון באמצעות מוצרים המשמשים לעישון טבק דוגמת נרגילה, כקבוע בסעיף 9 לחוק לענין חפיסות סיגריות ומוצרי טבק אחרים.

במחקר שנערך בקרב תלמידי בתי ספר מכיתה ז' ואילך נמצא כי כ-40% מהתלמידים מעשנים נרגילה, וכי עישון נרגילה שכיח בקרבם פי שלושה מעישון סיגריות. לענין הנזק הבריאותי הנגרם מעישון נרגילה, נמצא כי כמות הקוטינין, תוצר הפירוק של הניקוטין, בדמם של מעשני נרגילה גבוהה פי ארבעה מזו שבדמם של מעשני סיגריות. אף על פי כן

חברי הכנסת: רוברט אילטוב, יוסף שגל

¹ הצעת חוק מס' 1938/17/פ: הועברה לוועדה ביום כ"ד באדר התשס"ז (14 במרס 2007).

² ס"ח התשמ"ג, עמ' 38; התשס"ד, עמ' 535.